

Note de drum din India

Autorul, reporterul Viorel Lupu, comandor de marină, aduce în atenția cititorului vicisitudinile la care este expus poporul indian în fața capriciilor atmosferice: „Musonul, vântul aducător de ploaie”.

India de ieri era cu adevărat un dar **exclusiv** al musonului, cea de azi, din ce în ce mai mult un rod al **muncii omului!**

Lupta împotriva secetei are un singur nume: „**irigațiile**”.

Când natura este aceea care ridică sau coboară cumpăna vieții omului, puterea ei înfricoșătoare trece în proverb. Până nu de mult un asemenea proverb, ilustrând pentru sute de milioane de oameni o realitate uneori tragică, un proverb aplicându-se întregii regiuni a Indiei, atât de adânc intrată ca o pană în Oceanul Indian era: „musonul ne dă pâine”. Viața omului de pe un important teritoriu atârna de vântul aducător de ploaie. Numai cine nu a văzut cum arată pământul pârjolit de nemiloasa dogoară a soarelui, înainte de începerea sezonului ploios, nu poate să-și închipuie raiul pe care îl aduce sau îl refuză sosirea ori întârzierea ploii, pe aceste meleaguri ale lumii.

Cu musonul ne-am întâlnit la Madras, marele centru portuar de pe țărmul de sud-est al Indiei, în care am ajuns cu puțin timp înainte de sosirea ploii binefăcătoare...

Madras

Calendaristic, o trecere prin Madras îți rămâne înregistrată pe retină prin coloratura și diversitatea mărfurilor expuse spre vânzare: fructe exotice și mai ales nuci de cocos, cu parfumul răscolitor al unor flori recunoscute, alături de care, într-o luxuriantă dezordine,

podoabe pentru femei își făceau loc lângă piei de reptile și sculpturi în lemn de santal mirositor, cuțite și arme albe, de la simplul pumnal la iatagan, țesături de mătase naturală, obiecte de bazar între care nelipsitele statuete din fildeș sau jad, cu atâta migală lucrate și toate celelalte. Bezmetic, în jur, furnicarul de lume pe fundalul căruia își strigau marfa negustorii ambulanți, iar îmblânzitorii de șerpi, cobre și de scorpioni își arătau arta.

Sau poate dintr-o altă secvență trăită – spectacolul de neuitat al șirului de mașini oprit de simpla trecere a câtorva dintre vacile rătăcitoare – uneori adevărat simbol al unei faune vii, scheletice, cu ochii ascetici și pașii atât de leneși în căutarea vreunui smoc de iarbă din parcuri, ori a vreunei căpățâni de salată – scumpă, de altfel – de pe taraba vreunui precupeț. Un precupeț care se bate cu dinții și cu ghearele pentru ultima fărâmă de rupie, dar care cade în extaz copleșitor când vaca – sacră – binevoiește să-i facă pagubă, dându-i prin asta semn că harul divin i-a poposit la tarabă ...

În tensiunea unei atmosfere uscate, în care praful joacă în zare, joacă și pământul surescitat până la amețală, în piața publică, iar oamenii, cu privirile tulburi, lăsate în urmă, parcă undeva în gol, trec ciocnindu-se între ei și, uneori și cu tine, ca muncitori de niște rătăcirii interioare. Natura întregă este într-o febră în care neștiutorul nu recunoaște semnele marii avanpremiere, constând în prima ploaie care se apropie. Vin ploile! Vine anotimpul care odată cu ploaia aduce și viața, epoca anuală a musonilor, care aici durează patru luni – din iunie și până în septembrie. În restul timpului? „**Secetă**”. „**Uscăciune**”, care până nu de mult era semn de sfârșit, semn de foamete, semn de moarte ... „Musonul aduce pâinea”

Dar nu numai musonul ...

Dacă astăzi ar fi să căutăm un semn, o simbolizare a activității omului din India modernă, am putea să-l reprezentăm cum a stat el timp de atâtea milenii în mijlocul bogatei naturi, a pământului său, dar nu ca până acum - resemnat și pasiv, ci în lupta cu ea, pentru ca să o supună, pentru ca să ajungă să i se substituie, cel puțin în parte, musonului de la care el nu mai așteaptă toate darurile ...

India de ieri era cu adevărat un dar exclusiv al musonului, cea de azi din ce în ce mai mult este un rod al muncii omului. Și această muncă se traduce, în primul rând, prin lupta împotriva secetei. Iar această luptă are un singur nume: **irigația**.

Rădăcinile combaterii organizate a secetei datează în India de milenii. După cum o atestă vechile texte ale unor scrieri sacre indiene, în platoul Dekann, din centrul Indiei, se practicau irigații cu mii de ani înainte de epoca noastră și unele dintre sistemele de aprovizionare cu apă a terenurilor cultivabile au rămas până azi practicabile. Într-

un ritm foarte lent, de-a lungul veacurilor, omul le-a adăugat altele noi, iar după dobândirea independenței de stat, India modernă a reluat pe scară mare acțiunea care marchează, an de an, succese noi în lupta împotriva secetei. Dar încă mai sunt atâtea de făcut!

Aici, în Madras, am avut prilejul de a vedea o hartă a Indiei ce înfățișa plastic fondul cărămiziu al ogoarelor, rețeaua de canale pe care omul a făcut-o într-o versiune modernă, având ca aliat mașina, care a luat locul bouului cu cocoșe ce pune în mișcare, cu scârțâit specific, roata cu palete ce împinge apa în orezării. Aceștia sunt primii pași, primele succese. Căci, în prezent, din suprafața totală cultivabilă a țării, de 334 milioane acri, sunt încă neirigate circa 82%, adică aproape 273 milioane acri. Din cele 61 milioane de acri irigați, aproape 26 milioane de acri sunt irigați prin canale (irigare directă), 11 milioane de acri primesc apa necesară de la unele rezervoare de acumulare a prețiosului lichid, iar restul folosesc apa puțurilor sau cea provenită din foraje.

Au avut prilejul să cunosc nu numai orașul Madras, ci și regiunea din jurul acestui mare centru comercial al Oceanului Indian. M-am îndreptat spre sud, parcurgând aproape o sută de kilometri prin sate și cătune ca Navapur, Sabzkampiram, Karapokam, Davanerii, Mahabau Puram și multe altele. India zilelor noastre a rămas aceeași Indie a contrastelor ... chiar dacă o parte e dominată de efortul net, vizibil, al omului de a-și croi cu mâinile lui o soartă mai bună.

Spectacolul este semnificativ. La câțiva pași de altarele templelor în care o populație profund bigotă aduce zilnic ofrande divinităților, implorându-le mila și cerșindu-le ploaia, muncitori cu pielea de culoarea cafelei instalau uriașele conducte moderne, cu diametrul mai mare de un metru, prin care mâine vor năvăli, vijelioase, apele noilor sisteme de irigație. Aici, în caniculă, șoferii transpiră adevărate plozi de stropi de sudoare pe caroseriile modernelor tractoare și buldozere ale șantierului de irigații sau construcții. Dincoace, în imediata apropiere, țăranul își lucrează ogrorul de orez, hrana sa de bază, după procedee pe care le utiliza și străbunicul lui de acum 50 de generații.

Pentru a ne potoli setea, am intrat într-o locuință, sau mai degrabă o colibă, acoperită cu plante uscate. Mișcătoare, ospitalitatea familiei indiene care ne-a oferit nu numai răcoarea sucului nucilor de cocos, ci și prilejul de a vedea cum se naște - la un milenar război de țesut - mătasea, brocartul care înfășoară zveltul trup al tinerelor

indiene, tradiționalul sari. Membrii familiei se ocupă cu țesutul mătăsii, din tată în fiu, de mai multe generații, producând o marfă demnă de export. De altfel, în cele din urmă, ia această cale ... Când ne-am întors la Madras, ca o ultimă secvență, am revăzut mulțimea muncitorilor care trudeau la danele de minereu. Sutele de oameni, aproape goi, care - pe o zăpușeală de 40 grade Celsius *la umbră* - încărcău cu „lopata” mâinilor coșurile lor mari de iută, cărate către macaralele care le descărcău pe cheiuri sau le vărsău în calele lacome ale navelor

Templul lui Shiva

Madrasul a rămas departe. O poartă închisă în urma noastră, o dată cu calea valurilor pe care „Reșița” le înfruntă, le taie și le uită pierdute în urmă. Însă contrastele Indiei pe noi, marinarii, ne urmăresc, pe un fond din care tot mai pregnant se desprinde și crește imaginea omului care devine din ce în ce mai puternic, a omului care azi a pus umărul ajutând și chiar depășind efectele beneficătoare ale musonului. Este omul care a început să-și lucreze pământul cu mijloace mai moderne, pentru o valorificare mai bună. Tărâmul indian a rămas învăluit în perdelele dese de vapori calzi. Musonul se dezlănțuie cu toată amploarea.

Prezentarea acestor gânduri nu este întâmplătoare, autorul lor dorind să împărtășească și generațiilor mai tinere din experiența pe care a acumulat-o călătorind prin lume.

Prof. univ. dr. Camelia Georgeta CĂLIN